zdravljenje

Zavajajoči pristopi zdravljenja GLIVIČNIH OKUŽB NOHTOV

Oglaševanje preparatov za zdravljenje glivičnih okužb nohtov je v zadnjih letih preplavilo različne medije. Na televiziji, v revijah in na plakatih, razstavljenih tudi v zdravstvenih ustanovah, oglasi obljubljajo hitro in učinkovito ozdravitev. Nasveti odražajo nepoznavanje kompleksnosti te kronične in nadležne okužbe. Dermatologi se z njo spopadamo le s preverjenimi načini zdravljenja z dokazi podprte medicine.

Glivičnih okužb nohtov ne moremo zdraviti na poenostavljen način, ampak zahteva proces poglobljen pristop in upoštevanje priporočil dermatologa.

Pri zdravljenju glivičnih okužb nohtov, za katere uporabljamo strokovni izraz onihomikoza, v stroki sledimo smernicam. Poznamo različne tipe glivičnih okužb nohtov. Pri večini okužb se glivice nahajajo v spodnjih plasteh nohta in v predelu podnohtja. Zdravniki, ki se ukvarjamo z zdravljenjem teh bolezni, se soočamo s težavnostjo diagnostike in dolgotrajnostjo zdravljenja. . Glivičnim okužbam nohtov so podobne številne druge neglivične

Piše: izr. prof. dr. ***Mateja Dolenc-Voljč,*** *dr. med., spec. dermatovenerologije*

bolezni nohtov, pri katerih zdravila proti glivicam ne bodo uspešna. Diagnozo lahko zanesljivo ugotovi le zdravnik, na osnovi kliničnega pregleda, upoštevanja spremljajočih bolezni, pogosto pa je za potrditev diagnoze potreben mikološki pregled obolelega nohta v ustreznem laboratoriju. Pri zdravljenju obstajajo pomembne razlike med okužbami nohtov rok in nohtov nog. Na izbiro in čas zdravljenja vpliva tudi stadij okužbe in številne individualne razlike pri bolnikih.

Kaj ponujajo preparati?

Preparati v prosti prodaji za poenostavljeno odstranjevanje glivic so na voljo v obliki pisal, lakov, pršil, tekočin in gelov. Vsebujejo različne pomožne sestavine, poleg njih pa laktično, citrično ali ocetno kislino, ki delujejo antiseptično in znižajo pH na površini nohta. Na ta način bi lahko delovali le blago protiglivično. Eden od preparatov vsebuje piroktonolamin, ki ima blago protiglivično delovanje. Vendar nobena od teh sestavin nima primerljivega učinka z antimikotičnimi zdravili. V informacijah je podatek, da je bil preparat klinično preizkušen, vendar to še ne pomeni, da je bilo testiranje opravljeno po zahtevnih sodobnih standardih in strokovno neodvisno. Raziskav z dokazanim protiglivičnim delovanjem teh preparatov pri okužbah nohtov v strokovnih revijah ni zaslediti. Uradne smernice jih ne omenjajo in zdravniki jih bolnikom ne moremo priporočati.

Pomanjkljive informacije o odstranjevanju glivic

Opis delovanja in navodila so pri nekaterih preparatih napisana strokovno nepreprečljivo, tudi v tako drobnem tisku, da je za starejše ljudi komaj berljiv. V navodilih najdemo različne obrazložitve uspešnega delovanja. V nekaterih svetujejo nanos laka na spodnjo stran nohta, kar je težko izvedljivo. Drug preparat zagotavlja izvrstno prodiranje v strukturo nohta, nekateri tudi v podnohtje. V tretjem proizvodu na primer piše, da preparat noht čisti in obnavlja. Spet drugi obljubljajo takojšnje izraščanje zdravega nohta in vidne rezultate že po štirih tednih. V takšne obljube moramo podvomiti. V enem od preparatov najdemo informacijo, da gre za klinično preizkušeno odstranjevanje zgornjega sloja okuženega nohta. Le eden od preparatov pove, da je primeren za blage spremembe na nohtih in svetuje predhoden posvet z zdravstvenim osebjem, če ima bolnik sladkorno bolezen.

Dermatologi svetujemo preverjene preparate

Med preparati za lokalno zdravljenje glivičnih okužb nohtov, ki so trenutno na voljo v prosti prodaji na slovenskem tržišču, sta s strokovnega vidika priporočljiva dva preparata. Prvi vsebuje kremo s 40% ureo, ki jo bolniki na noht nanašajo od dva do štiri tedne. Ko se oboleli del nohta odstrani, je potrebno zdravljenje nadaljevati z antimikotično kremo. Ta preparat ni priporočljiv za bolnike s sladkorno boleznijo. Drugi je zdravilni lak, ki vsebuje učinkovino ciklopiroks. V tujini je na voljo še lak, ki vsebuje amorolfin. Učinkovito delovanje teh preparatov je podprto s kliničnimi raziskavami in jih priporočajo tudi smernice za zdravljenje glivično spremenjenih nohtov.

Bližnjic ni

Glivičnih okužb nohtov ne moremo zdraviti na poenostavljen način. Izboljšanje stanja nohtov je odvisno od hitrosti rasti nohtov. Da nohti na nogah prerastejo po vsej dolžini, lahko pri starejših ljudeh traja več kot eno leto. Izboljšanja opazimo šele po več mesecih. Potrebna je potrpežljivost in vztrajnost. Kljub obetavnim napovedim v oglasih bolnikom svetujem, naj nasvet glede zdravljenja poiščejo pri zdravniku, saj vse spremembe na nohtih ne predstavljajo vedno glivične okužbe. To še posebej velja za bolnike s kroničnimi boleznimi žilja nog, z okvaro perifernega živčevja, za imunsko oslabele bolnike in bolnike s sladkorno boleznijo.

Poenostavljeni nasveti vse glivične okužbe nohtov in vse bolnike preprosto uvrstijo na skupni imenovalec in vsem svetujejo enako. Med njimi ni razlik, okužba na rokah ali nogah postane nepomembna, zdravljenje preprosto, nohti pa končno ozdravljeni. Kar pa ni pravilno.

Viri:

1. Lecha M., Effendy I., Chauvin M. F. et al.: Treatment options – development of consensus guide lines. J Eur AcadDermatolVenereol 2005; 19 (Suppl. 1): 25–33.
2. Tietz H. J., Nenoff P. Onychomykose: EinKronjuwel der Dermatologie. Hautarzt 2012; 63: 842–847.
3. Tietz H. J., Hay R., Querner S. et al.: Efficacyof 4 weeks topical bifonazole treatment for onychomycosis after nail ablation with 40% urea: A double-blind, randomized, placebo-controlledmulticeneterstudy. Mycoses 2013; 56: 414–21.